

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ СПОРТУ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

Олег ДЕРЛЮК

29 серпня 2025 року

ПРОГРАМА
освітнього компонента

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

підготовки фахового молодшого бакалавра
зі спеціальності А7 Фізична культура і спорт
галузі знань А Освіта

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Олена ШАДРІНА – спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії.

Обговорено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки

« 29 » серпня 2025 року, протокол № 2

Схвалено методичною радою

« 29 » серпня 2025 року, протокол № 2

Голова методичної ради Олена Олена КУДЗІЄВА

Вступ

Програма освітнього компонента **«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»** складена відповідно до освітньо-професійного ступеня підготовки **фахового молодшого бакалавра спеціальності А7 Фізична культура і спорт** галузь знань **А Освіта**

Курс «Історія України та історія української культури» забезпечує засвоєння здобувачами освіти базових знань про ключові етапи розвитку української історії та культури, формує національну ідентичність, патріотичну свідомість, історичне мислення та культурологічну компетентність.

Предметом цього освітнього компонента є історичний процес формування українського народу, державності та національної культури від найдавніших часів до сучасності, а також взаємозв'язок розвитку культури з політичними, соціально-економічними й духовними процесами в Україні.

Місце освітнього компонента в структурно-логічній схемі підготовки – дисципліна є нормативною складовою циклу загальної підготовки та логічно пов'язана з такими освітніми компонентами, як: філософія, політологія, соціологія, культурологія, етика та естетика, українська та зарубіжна культура, громадянська освіта.

Отримані знання з історії України та історії української культури створюють гуманітарну основу для подальшого вивчення суспільних дисциплін, сприяють формуванню цілісного світогляду та розумінню ролі України в європейському і світовому цивілізаційному процесі.

1. Мета та завдання освітнього компонента:

1.1. *Метою* вивчення освітнього компонента є:

- створити цілісне уявлення про історичний розвиток української держави, українського народу та його культури, що становить основу для виховання патріотичних почуттів, національної й громадянської самосвідомості

1.2. *Основними завданнями* вивчення освітнього компонента Історія України та історія української культури є:

- сформуванню вміння аналізувати і узагальнювати історичні дані, оцінювати важливі події та явища української історії й культури в контексті світового розвитку;
- забезпечити розвиток загальних і спеціальних компетентностей, виховати гуманістичний світогляд, національну гідність і громадську позицію.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні

знати:

- основні етапи історичного розвитку України: етногенез, формування державності, ключові політичні, соціальні, економічні процеси;

- основні явища та процеси в культурному житті українського народу: традиції, мистецтво, духовність, мовно-культурний розвиток;
- причинно-наслідкові зв'язки: як ті чи інші історичні події впливали на розвиток культури, і навпаки;
- методи й джерела історичної та культурологічної науки: як аналізувати документи, артефакти, культури, як працювати з історичною інформацією;
- місце України в контексті загальноєвропейської та світової історії та культури: взаємодія, впливи, порівняння;

вміти:

- аналізувати історичні джерела, факти, артефакти, культурні явища; виділяти головне, причинно-наслідкові зв'язки;
- узагальнювати та систематизувати знання з історії України та її культури: створювати хронології, таблиці, порівняння;
- формувати власну аргументовану позицію з історико-культурних питань: висловлювати судження, проводити дискусії, оцінювати значення подій;
- застосовувати отримані знання до сучасних питань: розуміти, як історія та культура впливають на сьогодення, суспільство та особистість;
- комунікувати історико-культурні знання: писати, презентувати, обговорювати теми з історії і культури доступно й зважено.

1.4. Відповідно до освітньо-професійної програми, програмними результатами навчання є:

РН 6 Застосовувати академічні знання та практичні навички в організації самостійної роботи та саморозвитку.

1.5. Відповідно до освітньо-професійної програми даному компоненту відповідають наступні сформовані компетентності:

ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 Здатність до розуміння предметної області та професійній діяльності.

ЗК 3 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використання інформаційних та комунікаційних технологій в практичній діяльності.

ЗК 7 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

На вивчення освітнього компонента відводиться 90 годин/3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг освітнього компонента

МОДУЛЬ 1. Стародавня доба в історії України. Історико-культурний розвиток українських земель з VIII до XVIII ст.

1. Стародавня історія та культура України.
2. Культурні процеси на українських землях у епоху середньовіччя.
3. Історико-культурний розвиток українських земель у козацько-гетьманську добу (XVI-XVIII ст.)

МОДУЛЬ 2. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.)

1. Українська культура XIX – початок XX ст.
2. Особливості української культури міжвоєнного періоду.
3. Українська культура у XX ст.

МОДУЛЬ 3. Особливості історико -культурного розвитку незалежної України (1991-2024)

1. Проголошення державної незалежності республіки. Перші кроки державотворення (1991 – 1996 рр.)
2. Політичний розвиток та соціально-економічний розвиток незалежної України. Зовнішня політика України.
3. Особливості історико-культурного розвитку незалежної України (1991-2024 рр.)

Зміст освітнього компонента

МОДУЛЬ 1. Стародавня доба в історії України. Історико-культурний розвиток українських земель з VIII до XVIII ст.

Стародавня історія та культура України.

Формування людської цивілізації на території України. Іраномовні племена на українських землях. Античні міста-держави Північного Причорномор'я. Давні слов'яни: етногенез, розселення, культура.

Культурні процеси на українських землях у епоху середньовіччя.

Становлення Київської держави. Прийняття християнства. Державний устрій і соціально-економічний розвиток. Політична роздробленість Київської Русі. Галицько-Волинська держава. Культура.

Інкорпорація українських земель до складу Великого князівства. Від Литовсько-Руської до Польсько-Литовської держави. Виникнення українського козацтва. Культура ренесансу на українських землях.

Історико-культурний розвиток українських земель у козацько-гетьманську добу (XVI-XVIII ст.)

Національно-визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького. Розбудова козацької держави. Гетьманщина в період «Руїни». Українська культура доби козацького бароко.

МОДУЛЬ 2. Українське національно-культурне відродження (XIX-початок XX ст.)

Українська культура XIX – початок XX ст.

Українські землі у складі Російської імперії Приєднання західноукраїнських земель до складу монархії Габсбургів. Українське національне відродження. Розвиток культури.

Особливості української культури міжвоєнного періоду.

Україна в умовах більшовицького тоталітарного режиму (1921-1939 рр.) Західноукраїнські землі між двома світовими війнами. Формування системи освіти України в умовах більшовицького тоталітарного режиму (1921-1939 рр.). Розвиток науки та техніки. Розвиток літератури. Театр та кіно. Модерністський напрям у живопису.

Українська культура у XX ст.

Українська радянська культура

Напад нацистської Німеччини на СРСР та окупація України. Акт відновлення Української держави. Окупаційний режим і рух Опору в Україні. Культура України періоду II світової війни.

Розвиток України в умовах лібералізації суспільства, культура в умовах «хрущовської відлиги».

Перебудова в СРСР та розвиток культури.

МОДУЛЬ 3. Особливості історико -культурного розвитку незалежної України (1991-2024)

Проголошення державної незалежності республіки. Перші кроки державотворення (1991 – 1996 рр.)

Зміни в політичному, соціально-економічному, національному, культурному житті, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий простір.

Політичний розвиток та соціально-економічний розвиток незалежної України. Зовнішня політика України.

Природа походження, рушійні сили та значення Євромайдану і Революції Гідності; чинники формування громадянського суспільства в незалежній Україні; важливість для України політичної асоціації, економічної інтеграції та впровадження безвізового режиму з ЄС.

Особливості історико-культурного розвитку незалежної України (1991-2024 рр.)

Події незалежної України, які мали вплив на формування національної свідомості, на розвиток освіти, науки і культури в сучасній Україні.

3. Рекомендована література

Основна: *

1. Історія і культура України [Текст]: електронний підручник для студент. природничих і технічних спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олеся Гончара, 2016.
2. Історія та культура України: навчальний посібник / уклад. Дедурін Г.О., Іванов С.Ю., Чорний І.В. – Харків: ХНУВС, 2017.

Додаткова

1. Історія Української культури: навчальний посібник для курсантів та студентів вищих навчальних закладів МВС/ за ред. М.П. Гетьманчука. - Львів: ЛДУВС, 2015.
2. Лазаревич М. Історія України: навчальний посібник.-3-тє вид. Київ: Знання, 2013.
3. Мицик Ю., Бажан О., Власов В. Історія України. - К.: Києво-Могилянська академія, 2010.
4. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. - Харків: КСД, 2016.
5. Бібліотека українця: <http://teka.ks.ua/>
6. Культура України: історія української культури: відомі люди, побут, традиції: <http://kua.net/>
7. Музей видатних діячів української культури: <http://mvd.uk.kiev.ua/>
8. 1000 років української культури: <http://1000years.uazone.net/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

II семестр – іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання: семінарські заняття (індивідуальне та фронтальне опитування, тестування), самостійні роботи, модульні контрольні роботи, екзаменаційний контроль.

Засоби для проведення початкового, поточного, проміжного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти.

У процесі вивчення курсу «Історія України та історія української культури» використовуються такі види контролю:

- **початковий** контроль знань здобувачів освіти здійснюється під час проведення семінарських занять і включає в себе перевірку теоретичного матеріалу, який вивчався в шкільній програмі: історія України, українська і зарубіжна література, що проводиться методом фронтального усного опитування;

- **поточний** контроль здійснюється на семінарських заняттях. За змістом він включає два аспекти: якість засвоєння матеріалу, який охоплюється темою

семінарського заняття, та сумлінність здобувача освіти в роботі семінарського заняття;

- **проміжний** контроль здійснюється на семінарських заняттях і має дві функції: перевірки засвоєння здобувачем освіти системотворчих моментів лекцій і семінарських занять, і стимулювання поглибленого вивчення певного обсягу матеріалу курсу (здійснюється як у письмовій так і в усній формі);

- **підсумковий** контроль здійснюється у формі іспиту після закінчення вивчення всього курсу «Історія і культура України».